

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 Korona
Fél évre	2 Korona
Negyed évre	1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP MEGJELEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐSEG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl

Serénykedés.

E szóval jellemezhetjük ama lázasan folyó munkát, mit főutcánkon kőművesek és kőmetszők végeznek.

Szinte megütődik az idegen ember a nagy átalakuláson, mely rövid időn belül ez évre befejezést nyer.

Kocsiut kövezés, gyalogjárda készítés feltűnően sok egyszerre

Pedig dehogy sok! Mindkettőnek már legalább egy évtized óta el kellett volna készülni.

1886. évben már szinte bele voltunk szédülve a spekulációba, hogyan is oldhatnánk meg a gyalogjáró kiépítését?

Az akkori — érdemekben megszült — főszolgabíránk szakadatlanul sarkalta ennek az égető kérdésnek hova-hamarabbi megoldását. Nem is hiányzott a jóakarát előljáróinkban, sőt eljutottak odáig, hogy kiegészítették a flaszterhez szükséges téglát is, mintegy százezer darabot, de ez nem került a földszintre, mert jó vevő akadván, a téglát eladták.

Majd jött a tömörkényi templom építése, ez ismét akadályául szolgált a gyalogjáró kiépítésének, a téglakészlet erre kellett.

Ily körülmények közt a legokosabb, mit a község tehetett az volt, hogy megszorította a háztulajdonosokat, s arra készítette, hogy padlókkal lássák el házuk elejét.

Ez volt a legolcsóbb s leggyorsabb megoldási módja a flaszter-kérdésnek abban az időben.

Ez a most észlelhető dicséretes serénykedés tehát nem egyéb, mint pótlása a régi mulasztásoknak

Örvendünk, hogy végre valahára eltűnnek utcáinkról a görbe padlók és kurta „terslag“ deszkák.

Azonban minden örömünk mellett sem mellőzhetjük ama kérdést az igen tisztelt bizottságnak: Ha már neki fogott a munkának, miért hagyja meg imitt-amott a bizottság a régi s több helyen hiányos és keskeny járdákat? Azt mondja a t. bizottság, hogy majd jövőre, Félünk, hogy ez a

„jövő“ ismét tíz év múlva ér véget.

Talán költségkimelési momentumok forogtak a bizottság szeme előtt? Hisz a meglevő hiányos járdarészek kijavitása, vagy kiegészítése nem képezett volna valami számottevő rubrikát.

Emeljék egy nivóra a házak mentét, még ha fel kell szedni is és újra lerakni a régi téglákat. Van elég hiány a meghagyott kövezeten, tegye meg ezt — ha szükséges — a bizottság per force is, mert a mi „flaszterünk“ építésére is áll:

„Ha most nem, soha.“

Hh.

Levelezés.

— Válaszul Sövényházi levelére —

Mindszent, okt. 13.

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Mindszenti Lap“ mult számában Sövényházi aláírással valaki nyilt levelében községünk ügyeivel foglalkozik. E sorokra óhajtanék rövid szavakban válaszolni, hogy levelezőnek községünk iránt érzett meleg érdeklődéseért a nyilt színen köszönetet szavazzak, részben pedig hogy egyről másról felvilágosítsam s megnyugtassam.

Köszönöm lakostársaim helyett is levelezőnek ama szivességét, hogy nyiltan bevallja, miszerint községünk vezető egyneit s annak előljáróit sokra becsüli.

Jól esett a nyilatkozat mindenkinek, s biztosíthatom Levelezőt, hogy elismerő szavait nem méltatlanokra pazarolta, mert — nem vétünk a szerénység ellen, midőn magunk is dicsekszünk ama alkotásokkal, miket a kultura minden ágában létrehozunk.

Elmondhatjuk, hogy a haladásra vezető ut minden talpalatnyi részecskéjét véres verejtéssel foglaltuk el.

Ki gyözné előszámlálni mindazon nehézségeket, miket a mostoha időviszonyok: a rossz termés, — ebből kifolyólag az elszegényedés, — az árvizek, a község szülötteinek intrikái stb. gördítettek azok útjába, kik a községet minden igyekezettel iparkodtak a haladás és virágzás ama pia-

desztáljára emelni, mely azt méltán megilleti.

De a kitartás, vasakarát, szorgalom s az utóbbi években örvendetesen észlelhető összetartás mindazon akadályokon diadalmaskodott.

Ezen s ezekhez hasonló eszmék fordultak meg agyunkban, mik feljogosítanak bennünket, hogy Levelező dicsérő szavait elfogadjuk, s azokért, mint jól kiérdemelt elismerésért köszönetet mondjunk.

Foglalkozik Levelező a tiszai révünkkel. Hát mi magunk is a 19. és 20-ik század szégyentoltjának tartjuk a tiszai révet, ezer esztendőn át a mai napig változatlan alakjában. Sajnosan tapasztaljuk annak káros voltát, ismerjük gyalázatos lassuságát.

Azonban tehetetlenül állunk szemben e kivetni való anakronizmussal, itt a község nem segíthet, a rév nem az övé, bérlok, vámosok s révészek ott az urak, ezeknek meg azt magyarázni, hogy a mai előrehaladott technika mellett türehtelen állapot a tiszai átkelés a jelenlegi rendszerével, annyi, mint süketeknek a hangról, vagy vakoknak a színekről disszertációkat tartani.

Majdan ha — reméljük ez is meg lesz — a révek és vámok államosíttatnak, megváltozik ott is a világ, de addig várjunk s ne akarjunk külön ember lenni Arpád apánknál, ki valamikor Alpárnál kőcökötéllal huzott kompon kelt át a Tiszán, mi már sodrony kötélbe kapaszkodva uszunk a Tisza hátán a mai előrehaladás nagy dicsőségére (!?)

A mi Levelezőnk a postás taligára vonatkozó rekriminációit illeti, azokat kissé koraiaknak tartjuk. Ambár bevalljuk magunk is, hogy posta taligánk nem kényesebb természetű tárgyak beszállítására való; beismerjük azt is, hogy e jármű teljesen izléstelen, s midőn mindezt beismerjük, mégis Levelező felszólalását korainak jelentjük, s e tekintetben szolgáljon magyarázatul ama körülmény, miszerint utcáink műutunk még nem adatott át a forgalomnak, továbbá vegye tekintetbe Levelező azt is, hogy eddig posta közlekedésünk Szegvár, Vásárhely és Kistelekkel volt, már pedig tudjuk azt, hogy ezen községek közt csak taligával lehetett fen-

tartani a rossz utviszonyok közt az érintkezést, sőt hetekig még a taliga közlekedés is fenakadt s lóháton szállítottak a levelek s egyéb postaküldemények.

Ezek előrebocsajtása után arra kérem Levelezőt, hogy ez utóbbi ügyet bizza a mindszenti társadalomra. A viszonyok teljesen megváltoztak, vasutunk megnyit, kocszakö utunk rövid időn belül átadatik a közforgalomnak, fel vagyunk attól mentve, hogy a szomszéd városokba taligázzuk postai szállítványainkat, mindezek új és kedvező postaszállítási viszonyok.

Bizunk is postafőnökünkben, hogy mire kőutunk elkészül, ő is reformálni fogja a posta járművet; van annyi érzéke a szépség iránt, hogy jó izlését nem kompromittálja a szóban levő járművel; van annyi figyelemmel a közönség iránt, hogy nem rontja annak jó izlését, s van annyi ítélő képessége, melynél fogva belátja, hogy a mindszenti fejlett postaközetítés tovább taligával fen nem tartható s nem szorul arra, hogy kívülről hivassék fel figyelme arra, mi a szép, mi a célszerű s gyakorlati.

Türelem! t. Levelező! Minden meg lesz, a mi az ön jó izlésének megfelel.

Ennyit óhajtottam válaszképpen a Levelezőnek elmondani.

Tisztelettel
Mindszenti.

VEGYESEK.

— **Ellenőrzési szemle.** Mult pénteken tartatott meg községünkben a közös hadseregbeli tartalékosok fölött a szokásos évi szemle.

— **Hajójárás szünetelése.** A magyar folyam s tengerhajózási társaság a sekély víz miatt Csongrád és Szeged közt a személyhajó közlekedést e hó 9-én beszüntette. Azt hisszük, e közlekedés felfüggesztése, tekintettel az őszi időre, csak jövő év április havában ér véget.

— **Omnibusz.** Nem ujságotlani akarjuk, hogy a kényesebb igényeket is kielégítő omnibusz közlekedik köves utunkon, hisz azt mindenki tudja, de kiemelni akarjuk ezt az egy körülményt, hogy lakosságunk kezdi felfogni e vállalat szükségessége és célszerű voltát. Az idáig merített tapasztalatok után arról győződünk meg, hogy az omnibusz forgalma fokozódni fog. A vasuti közlekedés iránt is lassan melegedni fel közönségünk. Elismerés illeti Bárdos Flórián lakostársunkat a közérdekű vállalat életbeléptetéseért.

— **Lázadás híre.** E hó 11-én a telefon azon rémhírral lepte meg szolgabiro hivatalunkat, hogy a Károlyi-féle ördögösi majorban mintegy 120 munkás fellázadt a gazdatiszt ellen s ennek életét fenyegeti. E hirre a szolgabiroóság kiszállt a tett helyére a megfelelő rendőri asszisztenciával, de mire kiértek, a munkások el-

párologtak. A répaszedés felett keletkezett köztük s a gazdatiszt közt erősebb szóváltás.

— **Lemondás.** A legközelebb községi állatorvossá választott Vindenbirg Frigyes állásáról lemondott a nélkü), hogy helyét elfoglalta volna. A főszolgabiro ur most újabb pályázati hirdetményt tett köze, mely szerint az újabb választás f. hó 31-én fog megtartatni.

— **Bucsu-ünnepély.** A szegvári „Polgári Kör“ tagjai kedden, azaz f. hó 2-án szépen sikerült bucsu vacsorát rendeztek aron alkalomból, hogy körüknek elnöke, Kamocsay Sándor megváltik Szegvártól és így a „Polgári Kör“-nek elnöki székétől. A kedélyes és jóízű vacsora alatt nem hiányoztak a pohárköszöntők sem. Elsősorban Tóth József, helybeli káplán szólalt fel, megköszönve a tagok nevében az Elnök urnak a kör érdekében tett fáradozásait; azután Sággy Lázár emelt szót azon barátságára és szeretetre, mely az elnököt a kör tagjaihoz fűzte s végül Plaveczy József éltette lelkes beszédében az ispán urat és családját s kívánta, hogy azon szeretet és elismerést, melyben itt Szegváron részesült, találja meg az elnök ur új otthonában is. Mindezekre az ünnepelt a meghatottság hangján mondott köszönetet s kérte a kör tagjait, hogy iránta táplált érzelmeikkel a jövőben is tartsák meg. Mi szegváriak legnagyobb sajnálattal váltunk meg Kamocsay Sándor urtól, mert benne egy tekintélyes elnököt, az igaz jó

TÁRCZA.

A kormányzás Kinában.

Mert a dolog úgy áll, hogy a mandarin majdnem kénytelen nyuzni.

Középrangu mandarinnak az évi fizetése 6—7000 frt. Elég nagynak látszik ez az összeg, de a valóságban kevés. Ebből él a mandarin és családja; ebből fedezi a nagyuri fényűzést, tart 25—30 szolgát, 12 hajdut; ebből keni főlebbvalóinak a szekerét.

Mert a mandarin kínai és pogány, az lenne a csudálatos, ha nem nyuzna.

Ezt tiltja ugyan a törvény, de példát rá a főlebbvalók adnak, a szokás megtűri, a nyuzott nép pedig belenyugszik, ha nem vágnak elevenébe. Megakadályozni nem is lehet, hiszen a mandarinok birák is, hivataluk rövid ideig tart, legtöbbjük pedig az uzsorásuk kezében van, a mi azt jelenti, hogy 30—50 százalék kamatot fizet.

Lehetőleg úgy történik a nyuzás, hogy ne lehessen bizonyítani. Egy nagy város tanácsa templomot emelvén, a mandarin a mézszárosokra 1000 unca ezüstöt vetett ki; nem akarván a mézszárosok fizetni, a mandarin eltiltotta a husmérést. A mézszárosok kínáltak 200 unca, de a mandarin nem fogadta el; hogy megpuhítsák, 400 unca ezüstöt adtak környezetének markába; a mandarin nem tágitván, a városban nem lehetett húst kapni, míg át nem helyezték a mandarint jövedelmesebb állomásra.

Egyik mandarin eljátszotta minden pénzét, sőt valamivel többet is — hamarjában úgy segített magán, hogy legjobb ruháit, sőt diszköntösét is becsapta a zálogházba. Valamely ünnepélyhez szüksége lévén a ruhákra kérte az intézetet, hogy az ünnepélyek tartamára a zálogot adják ki. Kérését megtagadták. A mandarin teremtett elő pénzt, kiváltotta a zálogot. Annyira nem látszott neheztelni a zálogházra, hogy egykét hónap múlva az intézet 4000 katonai zubbonyra kapott a mandarintól megrendelést. A vatával bélelt zubbonyoknak sulya pontosan meg volt szabva. Az átvétel előtt a mandarin egyik befentese minden csomó zubbony közé jókora követ csusztatott. Az átvételénél nagyobb levén a suly, vizsgálták okát, megtalálták a követ. Jóságos atyaként a mandarin nem büntette a csalókat, de a 4000 katonai zubbonyt a zálogház nyakán hagyta.

A hivatal nélkü levő képesített férfi hou-pu-kuen (töltelék) nevet visel; ilyeneket kivételes teendőkkal szokás megbízni, hogy egy kis jövedelemre tegyenek szert; ilyen ideiglenes hivatalnok ui-juen nevet visel. Ha p. o. a mandarin valamely bonyolódott ügyet nem tud elintézni, avagy az elités panaszos felsőbb helyen tesz panaszt, ui-juen személyében rendkívüli közeget küldenek e mandarin nyakára az ügyet elintézni. Erről a kiküldött hivatalnokról el lehet mondani, hogy kutyára bizák a hájat. A bünös fél vesztegét legjobban; a ki legtöbbet fizet, annak van mindig igaza; ez pedig rendesen a mandarin. Vehető-e rossz néven, ha a szegény ui-juen két kézzel markolja meg az üstökét az al-

kalomnak, melyre talán évek óta lesett, mint a pók a hálóba akadt légyre. Ezek a hou-pu-kuen, vagyis hivatalba még be nem jutott emberek a tartomány székhelyén várják, míg hivatalt nyernek, vagy legalább ui-juen minőségben kiküldik őket.

A mandarin avval kezdi meg hivatalos működését, hogy átveszi a sárga selyembe takart hivatalos pecsétnyomót. Elődje nem hagyja el a hivatalt, míg az utódnak hivatalosan át nem adta a császári pecsétnyomót. A hivatal átalakítja az új tisztviselőnek külsejét is, mert a kínai megkívánja, hogy a hivatalnok minden izében ünnepélyes legyen; erre van szánva a mandarinnak hivatalos disze is. Nyakát 108 szemből álló arany láncz ékesíti; kalapja tetején rangjának megfelelő gomb ragyog; szövet cipőinek fehér lemez talpa minél vastagabb; mellére és hátára arany szálakkal van himezve a rangját hirdető állat; testét virágokkal tarkán himzett s u hogó selyem tarkítja.

Az új mandarinnak legelső dolga megtenni a hivatalos látogatásokat. De ha székhelyén ő a legnagyobb ur, kinek a kedvében járjon? Ismerni kell a kínai életet. Az állam nyilvános szigorlatokat rendez, hogy tisztviselőket képesítsen a közszolgálatra. Ezrenként tódulnak jelöltek ezekre a vizsgálatokra. A hatóság minden vizsgálat előtt közhírré teszi, hány jelölt nyerhet képesítést abban az esztendőben. Bölcs intézkedés ez, mert különben ropant tömeg várna az amugy is kevés állásra. Daczára képesítés korlátozásának, sok ember vár alkalmazásra; ezek a képesített, de kenyérhez még nem jutott em-

barátot és egy jó modoru társadalmi embert vesztettünk el.

— **Délvidéki tanítók internátusa.** A délmagyarországi tanítók egyesülete állami segély mellett Szegeden internátust fog létesíteni. Szép dolog, hogy nevezett egyesület belügyein kívül más életrevaló eszmével is foglalkozik, s azt kifejezésre is juttatja.

— **Levágta a kezét.** Megrázóan borzalmas cselekedetet követett el H.-M. Várhelyen egy iparos. Az illető, akit Buzás Imrénének hívnak, elég tisztességes viszonyban élt családjával. Pénteken este azonban valamelyes ok miatt eltávozott hazulról s megtakarított csekélyke pénzét is magával vitte, amit aztán akkor éjszaka eldorbézolt. Reggel tájon állított haza a kocsmából mámorosan s felesége szemrehányásokkal fogadta. Végtelenül bántotta az embert ez a fogadtatás, de még inkább az a tudat, hogy gyermekei szája elől elitta az utolsó falat kenyeret is, míg végre is elkeseredésében beszaladt a műhelybe, felkapott egy baltát s balkezét a favágó tőkére helyezve, öngyilkossági szándékból, egy hatalmas csapással levágta az egész keze fejét. Jajgatására felesége orvos után szaladt, a ki a szerencsétlennek vérző ereit elkötözte s azután beszállította a kórházba, hol most ápolás alatt van. Valószínűleg életben marad, de ez nem nagy vigasztalás, mert egész életére nyomorék lesz.

Okos szó.

Meghajtom a zászlót a „Mindszenti Lap“ 41-ik számának vezércikkírója előtt. Ugyes kéz, okos szó, higgadt megfontolás s a nemzet jövőjéről való ag-

gadó szeretet az, mely e cikkből kisugárzik, amit olvasnom — nem tagadom — jól esett nekem. Megbocsájtom azt a kis fluctuációt, mely itt ott kitér belőle, megbocsájtom készségesen, hiszen így is nagy erkölcsi bátorság kellett ahhoz, hogy kimondja ma férfiasan meggyőződését egy oly egyén, ki, mint sejtem, szintén az állami gépezetnek egy kohómunkása.

Dicséret neki és elismerés nemes bátorságáért Erzi becsületes magyar szíve, hogy a dolog nincs rendjén, érzi, hogy ennek a nemzetnek egyedüli szerencséje az volt a múltban, hogy autonóm közigazgatással bírt, hogy voltak önálló vármegyéi, voltak oly tisztviselői, kiket önmaga állított élére, s a kiken a germanizáló hatalomnak bármily magas helyről jött nyomása is megtörött.

S mi most e mentsvárat készülünk feladni. Miért? Leginkább anyagi érdekekből. Hát annyira elnyomta már az anyagi jólét szertelen hajhászása az egykor erős nemzeti érzést!?? Ki biztosít arról, hogy nem jönnek még a nemzetre válságos idők, melyben, ha nem lesz a nyers erővel szemben ellenálló erő... talán, talán elveszünk.

Minden kormányzatnak legszerencsétlenebb formája az, hol a hatalom egyetlen kézben összpontosul. Ez ut vezet a zsarnokságra. Mert jöhet a hatalom polczára oly egyén is, kit nem magyarézés, nem azon irányelvek vezetnek, melyek annak jelenlegi birtokosait. S a mi most erősségünk majdan rabbilincsünk lehet.

A kés, a kard mindig kétélű fegyver!

Köszönettel adózom a cikk írójának azért is, hogy szóba hozta iskolánk államosítását. Mi szükség volt az államosításra? Nem tudom. Ő sem tudja. Talán,

hogy új épületet nyerjünk? Annak előbb-utóbb úgy is létesülnie kellett volna. Talán hogy a tanítóknak, a nemzet ez érdekes napszámosságainak sanyaru sorsán segítsünk? Jó akarattal, kevesebb áldozat árán is megtehettük volna ezt. De mit vesztettünk? Mindent. Igen, iskoláink fölött elvesztettünk minden hatalmat, minden joghatóságot, a teher azonban... az megvan nekünk. Ismét csak azt hangsúlyozom, hogy iskoláinkat kiadtuk kezünkől, jelenleg talán nem is baj, de — mert a jövőt senkisé nem tudja — meggyulhat a ház fölöttünk.

Kinek a lelkiismerete háborog miatta?

Ma már factum completum — bevégzett tény előtt állunk. Ne jajgassunk, hanem mentjük meg azt, mi megmenthető. Az iskolának a feladata a szívet, a lelket nevelni. Kérve kérek mindenkit, a kin a dolog megfordul, hasson oda saját körében, hogy iskoláinkat vallás-erkölcsös szellem lengje át. A vörös szocializmus róme, minket is közelről fenyeget; ennek pedig csak egy ellenszere van és lesz: Krisztus keresztje. Minden pedagógus tudja: a kié a gyermek, azé az ifju, akié az ifju, azé a jövő.

A minden téren folyó államosítás, ezért nem esodálom, ha aggodással tölti el a gondolkodó főt. Hála a magyar józanságnak, igen sok számottevő politikus van ebben az országban, kik felismerték a fenyegető veszélyt s minden tudásukat s tekintélyök egész súlyát latba vetették, hogy feltartóztassák a minden felől jövő államosítást. Ezért él még ma autonóm jogival a vármegye is. Erős meggyőződésem, hogy az állami omnipotentia hamis és káros elv, melynek ellen állni hazafiui kötelesség.

Mert ha ma könnyelműen átengedjük

berek a mandarin székhelyén élőködven, hiúz szemekkel vigyáznak a mandarin minden lépésére; a mandarin ellenében összetartanak, mert mindegyik remélheti, hogy ő lesz az a szerencsés, aki az elmozdított mandarin székebe ül. Ezért keresi az új mandarin ezeknek az éber ellenőröknek a tetszését.

*

Megrajzoljuk most a kínai mandarin hivatalos működésének képét. Vajjon tudta-e br. Eötvös József, hogy elvégezte ennek a munkának java részét, a mikor a Falu jegyzője Nyuzó Pál szolgabíró alakjában megrajzolta a kínai mandarin képét.

„— a szolgabírói hivatal a legnehezebb, legtöbb pajjal és faradtsággal járó, mely széles e világon valaki által viseltetik. Ő a közrend fentartója, a gazdag és szegény védője, bírása s apja járásának, kinek közbenjárása nélkül igazságot senki sem találhat, kinek kezein alulról minden panasz keresztül megy. Ő a vizok szabályozója, utak s hidak felépítője, szegények pártfogója, oskolák fölügyezője, fővadászmester, ha farkas mutatkozik, főorvos, ha dögmirigy közeleg, békebíró, váltó törvényszékek végrehajtója, büntető törvényi vizsgálódó, rendőrségi bíró, hadibiztos a szállásoló katonákra nézve, mezei rendőr, kórházak felügyelője — szóval minden, akiben élünk, mozgunk és vagyunk.“

A mandarinnak tiszt lakása az u. n. Yamen, mely különféle épületekből és tágas udvarokból áll. A mandarinnak és családjának lakosztája a hivatalos épületek mögött fekszik; a többi házában a hivatalban alkalmazott emberek laknak. A Yamen

a császár tulajdona, mert kincstári birtok. Nem is törődik a mandarin avval, hogy milyen karban vannak az épületek, hiszen az ő hivataloskodása amugy is csak 3 évig tart. Amikor a ház majd ledől, épít a császár újat. Mikor kihurozokodik, minden mozdíthatót elvisz, hiszen neki is csak a kopasz falakat hagyta elődje. Ha a császárnak nincs pénze a bedől helyett más Yamen t építeni, bérházat vesz ki a kincstár.

A Yamen hivatalos jellegét hirdeti az előtte fölállított két magas rud és a főbejárat kapuja két oldalán elhelyezett egy-egy oroszlán kőből. A kapu előtt kincso eszközök is hevernek; ilyenek a léczből készült kalitka, kaloda, puskák, pallosok, lándzsák és botok. A népnek egyik mulatsága megbámulni a kalitkába vagy kalodába dagott bűnösök kinlódását. A Yamen előtt szokott a kíváncsi nép gyülekezni, hogy megtudja a legújabb híreket.

A hivatalhoz tartozó emberek belső vagy külső alkalmazottak. A belső szolgálat személyzetét a mandarin fizeti; a külső szolgálat emberei nem hogy még fizetést kapnának, hanem még nekik kell állásukat megvásárolni, mikor új mandarin veszi át a hivatalt.

A belső szolgálat személyzetéhez tartoznak:

1. A törvénytudó, aki a pöriratokat véleményezi. Ő a mandarin jobb keze, mert jogismerete képesíti az igazság megállapítására; mikor a mandarin ítéletet mond, a törvénytudónak szakismeretére támaszkodik. A törvénytudó állandóan hivatalban maradván, ismeri a járás népét és viszo-

nyait; ennél fogva a mandarin ritkán melőzi véleményét. Asztalnál a diszhely illeti meg.

2. A kincstárosnak kötelessége az összes számadásokat és hivatalos ügyiratokat felülvizsgálni.

3. A mandarin gyermekeinek tanítója.

4. A belső kapus felelős mindenért, amit ki- vagy bevisznek; ő számol be az érkezett és elküldött levelekkel is.

5. A látogatókat bejelentő; átveszi az érkező vendég névjegyet s tolmácsolja a mandarin üzenetét.

6. Az adószedő kiállítja az adókönyveket, beszedi tavaszkor és ősszel az adókat.

7. A szolgák közül egy mindig a mandarin közelében áll meghunyászkodva, hogy rögtön kéznél legyen; kötelessége a mandarin pipáját vinni és meggyújtani. Unnepélyes felvonulás idején, a szolgák a mandarin előtt lovagolnak.

8. A lovászok gondozzák a mandarin paripáit. A mandarin saját lovain kívül vannak a hivatalban postalovak is a hivatalos levelek futárjai réssére. A megérkező postás csak átül a készen álló lóra és vágat tovább.

A külső személyzethez tartoznak a fogdmegek, botozók és hóhérok; ezek fizetést nem kapnak. El lehet képzelni, hogyan bálnak ezek az emberek a néppel.

A miképen Pékinben 8 miniszterinn végzi az ország ügyeit, úgy minden mandarin hivatalban is hat ügyosztály működik.

(Folyt. köv.)

jogainkat, egykor koldustarisznyával nyakunkra koldulhatjuk össze azok morzsáit. Es még akkor is marad-e számunkra a dús gazdag asztaláról annyi morzsa, melyből éhségünket lecsillapíthatjuk?

Boldogok, a kik hisznek . . .

Egy másik T . . .

CSARNOK.

Róma.

A Tiber folyó partján, talán a legfestőibb mintasor közt, melyek valamely európai városban találhatók, rendkívül költséges és tulságosan magas kőkerthe foglaltatik, mely kegyetlenül elpusztítja az omladozó, szabálytalanul épült házak csodás és vonzó keretét számtalan ablakikkal, ivnyilásaikkal, kiszögeléseikkel, apró erkélyeikkel, melléképületeikkel. Továbbá az Angyalvár körfalai, melyeket a szárazról új városrészek vesznek körül és földnek el, a folyó felől leromboltatnak s így ez a part, valamint a szemben fekvő is modernizáltak. Ugyanígy átalakítás nyegelti a Tiberszigetét, melynek déli csúcsán még ma is láthatók a travertinfalak, melyek hajóalakat adtak az Aesculapnak szentelt szigetnek. Odább dél felé az Aventin-hegy tövében háttérbe szorítja a körakpart a harmadfél ezredéves nagy csatorna torkolatával ellátott régi partot. A Monte Pinzió közsétányról szép f csoportjaival eddig zavartalanul lehetett letekinteni a Piazza del Popolara s a Pétertemplomra, valamint a Vatikán épületeire. A hatemeletes, szekrény alakú és szemképráztató lakházak, melyek gombamódra sergestől bujnak elő a földből, nemsokára egészen el fogják földni szem elől a hatalmas pápai palotát is. Es aztán a monumentális romok nagyobb részét, mely éppen elszigeteltségnek, elhagyott magányának köszönhetette szépségét s hatását, így pl. a Colosseum, Diocletian fürdői, a Palatinus-hegy, a forum, Coelius vízvezetéke, a Minerva Medica templom, Dolabella ivetetei, ezeket is csakhamar elfogja temetni a bérházak özöne úgy, hogy valóban ki lehet mondani, miszerint Róma testének megújulását lelkének egy darabjával fizeti meg.

A Szent-Péter-tér, a Vatikán-palota, valamint a laterán baziika környéke azonban teljesen meg van limélve a romboló munkáktól. A S.-Giovanni-kapun át a városba érve a hasonló névű térre, Róma legnagyobb és legfestőibb terére jut az idegen. Balra a laterán bazilika emelkedik, jobbra a palota, mely egyebek közt a gazdag keresztény muzeumot foglalja magába; előttük pedig a Scala Santa, a szent lépcső, mely Pilátus jeruzsálemi palotájából hozatott ide és III. Leo pápa szószéke; azután a Nero-féle vízvezeték festői romjai, a Claudia vízvezeték boltíveivel, melyek fölött a Gennaro-hegy kékel. Keletre a S.-Croce-sétátér fái Vénus és Cupidó templomának romjaival, délre pedig a nevető albania hegyek tűnnek fel. A szent város sehol sem foglalja méltóbban és előnyösebben az idegent, mint itt a Lateran előtt, e nagy, néma téren, mely oly hangosan beszél az örökváros évezredeiről.

De nem találjuk mindenütt ilyenek a mai Rómát. Vannak nevezetes emlékei,

melyek kevés vagy éppen semmi benyomást nem tesznek az idegenre; így a Capitolium, valamint a Forum Romanum, a nagy piac is, honnan a római nép a világ fölött uralkodni kezdett, nagyszerű romjai dacára sem tesz valami benyomást, sőt az olaszok egyszerűen Campo Vaccinának, borjulegelőnek hívják, mert régebbi időben csakugyan annak használták; borjuk legeltek ott, honnan a Scipiók diadalmenetben indultak a Capitoliumba, hol Cicero szónokolt, hol Caesar és Augustus kezébe ragadta a világ kormánypálczáját. A Colosseum, ez a valóban kolosszális színház a Palatinus, Coelius és Esquilus halmok között, mindenesetre nagy benyomást tesz reánk s eszünkbe juttatja a pogány gladiátorok véres küzdelmeit s a keresztény vértanúk borzasztó kiszívódéseit. Ha pedig Rómának eme most csaknem egészen elhagyatott részéből a modern város élénkebb részeibe irányozzuk lépteinket, egyszerre oly utcákba érünk, melyek inkább valamely vidéki városra, mint egy ország fővárosára vallanak. Az új város minden terv nélkül építetteti bele a régi Róma romjai közé s bár a paloták városának is nevezik Rómát, mert egy város sem képes annyi nagyszerű állami és magánpalotát felmutatni, mint Róma, ezek nem lépések érvényre juttatni magukat, mert vagy elfojtják őket a szűk utcák, a melyekbe be vannak ékelve, vagy pedig éppen sokaságuk által versenyeznek nagyságra egymással s e mellett a régi romok óriási arányaival is kell küzdeniök. Róma kapuihoz nem vezetnek négyszeres fasorok pihenésre hívogató padokkal, nincsenek elegáns bazárok, pompás kirakatokkal körülvett téren, a hallgatag Campagna egész a város faláig terjed; a kapu előtt egyszerre szántóföldek közé jut az ember. A város lakott részének legnagyobb tere még nem régen is zöldeges piac volt és a Forumon legelésző tehének helyén még mindig ott szarítják a Dioskurok temploma mellett a Capitolium előtt a fehér ruhákat. A Tiber partjai pedig a legszomorubb képet nyújtják.

Az ötödik század kezdetéig régi pompájában állott fenn Róma. Ide özönlött a világ összes gazdag győzelmi zsákmánya. Virágzása korában több mint 200 temploma, 36 márvány diadalíve, 84 aranyozott bronz lovag-szobra, 88 óriási szobra 107 más nagy szobra, 6 obeliszke, 2 nyitott színháza, 4 színháza, 9 versenypályája, 11 diszfürdője, majdnem 1000 népfürdője, 14 vízvezetéke, mintegy 1400 kutja, 15 vízmedenceje volt Rómának. Es minő fényűzést fejtettek ki a császári paloták, az egész kis városokat kitevő patricziusi és szenátori udvarok! A város körületét pedig egész napi járóföldekre fényes villák borították s az az Appenninek tövétől, egész a tengerig kiterjedtek. A büszke város, melynek párját nem látta a világ, a népvándorlás viharaitól kapta az első csapást. Legelőbb Alarion góth király hódította meg, majd Geuserich vandal fejedelem pusztította el, később ismét a szuéd Ricimer fosztotta ki. A hatodik században hat ostromot állott ki a város a bizantinok és a góthok közötti harcokban. Midőn Totilax csapatai Hadrian császárnak erőddé alakított siremlékét, a mai Angyalvárat ostromolták, Belizer az ostromlókra dobáltatta a drága márvány- és bronzszobrokat, melyek a siremléket díszítették. II. Constantz császár szintén kirabolta a 7. században

Rómát, amennyiben tömérdek ércszobro- és más műkincseket szállított onnan Syrat kuzába. Ezután jöttek a longobárdok és szaraczenok rabló ketőrései s a római főurak egymás közt elkeseredett harcra. VII. Gergely pápa alatt kétszer foglalta el IV. Henrik német császár Rómát s tűz által rombolt szét több nevezetességet. A legborzasztóbb rombolást állotta ki azonban Róma 1084-ben, midőn Gauiscard Róbert norman hadával vette be a várost s a Porta-Flaminától egész a mars mezőig mindent elpusztított s a Colosseum városrészt a Lateranig, a Coelius és Aventin halmokat romba döntötte, melyek azóta lakatlan és puszták maradtak.

(Folyt. köv.)

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

I

Születtek:

Gémes Emilia, Nagy János, Kis Károly, Bok János, Csernák János.

II

Meghaltak:

Szentjóni Anna 44 éves, hirtelenhalál;
Ormandi Dezső 24 éves, tüdőbaj;
Pölös Ignác 5 hetes, ránggörcs;
Baky Mária 11 hónapos, rángások;
Barna Ferencz 11 hónapos, bélhurut;
Bacsa István 78 éves végkimerülés;

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos.

Weisz Ignác.

A tiszántuli járás főszolgabirájától.

7874.

1900.

Pályázati hirdetés.

Csongrádvármegye tiszántuli járásában, Mindszent községben lemondás folytán megüresedett **községi állatorvosi állásra**, mely évi 800 korona fizetéssel, s a községi szervezési szabályrendelet 148 és következő szakaszaiban megállapított rendelési és gyógykezelési illetmények szedhetési jogával van egybekötve, pályázatot hirdetek, s felhívom az állást elnyerni szándékozókat, hogy képesítésüket, alkalmaztatásukat és életkorukat igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi október hó 29-ig** bezárólag nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Az állatorvosi állás október hó 31-én d. e. 10 órakor tartandó községi közgyűlésen fog betöltetni.

Mindszent, 1900. október 11-én.

Tary István,

főszolgabiró.

Nyomatott Weisz Ignác könyvnyomdájában Mindszentben.